

Sygn. akt I PK 239/19

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa M. L.
przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w [...].
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 listopada 2020 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P.
z dnia 27 sierpnia 2019 r., sygn. akt V Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2019 r. oddalił apelację pozwanej Izby Administracji Skarbowej w [...] od wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 7 grudnia 2018 r., zasądającego od pozwanej na rzecz powódki M. L. kwotę 15.018,87 zł tytułem odszkodowania za nieuzasadnione wypowiedzenie umowy o pracę wraz z odsetkami.

Pozwany zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, a to art. 328 § 2 k.p.c., przez przyjęcie w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego sprzecznych i wykluczających się

wzajemnie ustaleń faktycznych dotyczących prowadzenia dokumentacji podatkowej przez powódkę, oraz przepisów prawa materialnego, a to art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 76 ust. 1 pkt 1,4 i 7 oraz art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 265 ze zm., dalej powoływana jako u.s.c.), przez błędne przyjęcie, że powódka nie naruszyła obowiązków członka korpusu służby cywilnej określonych w tych przepisach, a co za tym idzie - przez błędne zastosowanie; 2/ art. 45 § 1 k.p., przez błędne przyjęcie, że przyczyna rozwiązania z powódką umowy o pracę nie była przyczyną uzasadnioną w rozumieniu tego przepisu - co wynikało z błędnego przyjęcia przez Sąd drugiej instancji, że pracodawca mógł w 2016 r. na podstawie informacji z prokuratury o toczącym się postępowaniu karnym wobec D. K. , w sprawie dotyczącej kradzieży z włamaniem, dowiedzieć się o pomocy w wypełnianiu dokumentacji podatkowej przez powódkę, podczas gdy brak było podstaw faktycznych i prawnych do przesłuchania D. K. przez pozwanego w sytuacji, gdy postępowanie prowadzone było przez Prokuraturę Rejonową w T. , albowiem D. K. nie wniósł skargi do Izby Administracji Skarbowej w [...], a przepisy postępowania podatkowego nie dają możliwości przesłuchania osoby trzeciej, jeżeli sprawa dotyczy przestępstwa kradzieży z włamaniem, a sprawę tą prowadzi prokuratura.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P. wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania w sprawie, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy, przez uwzględnienie apelacji pozwanego i oddalenie powództwa w całości, oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania w sprawie, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm prawem przepisanych.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał na potrzebę wykładni art. 45 k.p. oraz sformułował istotne zagadnienie prawne, „czy pracownik Urzędu Skarbowego może w sposób długoletni i specjalistyczny pomagać podatnikowi, który rozlicza się w Urzędzie Skarbowym zatrudniającym pracownika, a rozliczenie dotyczy prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz czy ustalenie tych okoliczności może powodować, że

pracodawca nie będzie mógł wypowiedzieć zgodnie z prawem umowy o pracę z takim pracownikiem”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada dodać, że zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (istotne zagadnienie prawne) wymaga wskazania za pomocą wyводу prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., sygn. II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który

wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Sformułowanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z dnia 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Natomiast w razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, że budzący wątpliwości

interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Sugerując potrzebę wykładni art. 45 § 1 k.p., skarżący ograniczył się bowiem do przedstawienia wątpliwości w formie pytania, nie nawiązując w sposób ogólny i abstrakcyjny do treści powołanego przepisu oraz nie wskazał, na czym polega trudność w dekodowaniu zawartej w nim normy prawnej. Z kolei przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na zaprezentowaniu przez skarżącego własnego stanowiska. Wymogi te uzasadnione są publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 października 2007 r., V CSK 356/07). Argumentów za istnieniem powołanych przesłanek przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu. Nie jest to jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania kryteriów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Braki te powodują, że skarżący nie wykazał występowania publicznoprawnej potrzeby rozpoznania sprawy przez Sąd Najwyższy orzekający jako sąd kasacyjny.

Dodatkowo konstruując wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, skarżący sformułował go w oderwaniu od poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, którymi Sąd Najwyższy jest związany w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy jednoznacznie stwierdził, że wypowiedzenie powódce umowy o pracę po upływie 3,5 roku od ustania czynu będącego podstawą wypowiedzenia, utraciło walor aktualności ze względu na cel wypowiedzenia. Ustalił również, że pozwany dowiedział się o przewinieniu służbowym już w sierpniu 2016 r., a nie jak sam twierdził - w styczniu 2018 r. Skoro pracodawca mógł powziąć wiedzę o świadczonej przez powódkę D. K. pomocy w wypełnianiu dokumentacji podatkowej w sierpniu 2016 r., to wypowiedzenie umowy o pracę z tej przyczyny po upływie tak długiego czasu uznać należało za nieuzasadnione. Wprawdzie wypowiedzenie umowy o pracę nie jest ograniczone terminem od ujawnienia przyczyny uzasadniającej rozwiązanie stosunku pracy w tym trybie. Jeżeli jednak okoliczność uzasadniająca wypowiedzenie na skutek upływu czasu stała się nieaktualna ze względu na cel wypowiedzenia, może być ono uznane za nieuzasadnione. Decydują zatem indywidualne okoliczności sprawy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 października 2016 r., I PK 236/15, LEX nr 2278322 oraz z dnia 15 marca 2018 r., I PK 368/16, LEX nr 2508181). Tak też się stało w niniejszej sprawie. Po zdarzeniu, które skarżący upatrywał jako przyczynę utraty zaufania do powódki, powódka wywiązywała się ze swoich obowiązków służbowych wzorcowo i nie stwierdzono jakichkolwiek nieprawidłowości w jej pracy przez ponad 3 lata. Powyższe ustalenia faktyczne doprowadziły Sąd Okręgowy do konkluzji, że wskazana w wypowiedzeniu przyczyna rozwiązania umowy o pracę nie była przyczyną uzasadnioną w rozumieniu art. 45 § 1 k.p., co uprawniało do zasądzenia na rzecz powódki stosownego odszkodowania. Dokonana przez Sąd drugiej instancji ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia prawa mieszczą się zaś w granicach uznania sędziowskiego. W motywach zaskarżonego wyroku przedstawiono w tym zakresie spójną argumentację.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł z mocy 108 § 1 w związku z art. 98 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

